

Nachtvlinders en rozen

Halfgevulde en enkelvoudige rozen zijn een goede voedselbron voor bijen, maar niet voor vlinders, omdat ze alleen pollen en geen nectar produceren. Toch kunnen rozen nuttig zijn voor sommige nachtvlinders; het zijn namelijk waardplanten van enkele uilen en spanners.

Rosa 'Rhapsody in Blue.'

Bossige klim- of heesterrozen zijn bij uitstek geschikt voor nachtvlinders, omdat ze enige hoogte bereiken. Ooit heb ik in een Engels tuincentrum de roos 'Rhapsody in Blue' gekocht met een nachtvlinderrups erop. Helaas (of gelukkig?) is deze rups in Engeland achtergebleven. Uiteindelijk bereikt deze roos zelf ook een hoogte van zeker 120cm. Hij is mooi te combineren met de lichtroze *Phlox* 'Bright Eyes', die een karmijnroze oog heeft, en de fel rozerode *Aster* 'Alma Pötschke' om het geheel in het najaar wat pit te geven.

Rosa 'Immensee' zou ook een goede roos voor nachtvlinders zijn. Deze bodembedekkende roos met enkelvoudige bloemen maakt nogal lange stekelige takken van gauw een meter lang. In een kleine tuin is deze roos daarom beter geschikt als lage klimroos achterin een border. De bloemen zijn lichtroze en verbloeien naar wit. Dat staat mooi met witte en blauwpaarse vaste planten, zoals de blauwe *Geranium* 'Rozanne', die een wit hartje heeft. Erbij de witte schijnvaleriaan *Centranthus ruber albus*, waar nachtvlinders ook gek op zijn. Natuurlijk mogen de 's nachts geurende *Hesperis matronalis* en *Phlox* 'David' niet ontbreken.

Hogere klimrozen gecombineerd met kamperfoelie zijn ook goede nachtvlinderlokkers. Bijvoorbeeld de zachtgele, wit verbloeiende *Rosa* 'Goldfinch' met *Lonicera periclymenum* 'Belgica'. Deze vrijwel doornloze roos behoudt haar kleur het best op een plekje met alleen ochtendzon. Aan de voet kan dan *Verbena bonariensis* en het siergras *Molinia* geplant worden.

Rosa 'Marie Liesa' (of Maria Liesa of Maria Lisa) is een lage rambler (klimroos) met heel veel kleine roosjes in mooie volle trossen. De kleur is fel rozerood met een wit hartje. De roos bloeit eenmalig laat in juni en bijen zijn er gek op. Gelukkig voor ons heeft

Tekst:

Welmoed Huisman
www.robinia-tuin.nl

Hun rupsen eten graag van de (bloem)blaadjes en verstoppen zich in opgerold blad. Maar kijk uit, want niet alle rupsen die rozenblaadjes oprollen zijn nachtvlinderrupsen. U kunt ook te maken hebben met de larven van een rozenbladwesp. Het verschil is makkelijk te zien als je de rups van dichtbij bekijkt. Vlinderrupsen hebben altijd drie paar (smalle) voorpoten (die later de vlinderpoten worden), twee, drie of vier paar (stompe) buikpoten en één paar naschuiers (dat zijn de twee pootjes aan het einde van de rups). Larven van andere insecten hebben veel meer poten, die er allemaal hetzelfde uitzien.

Helaas is het niet zo dat de rupsen of de nachtvlinders zich goed laten zien. Zo 'verbergt' de kleine voorjaarsuil (*Orthosia cruda*) zich overdag tussen samengesponnen blad of in een klein komvormig roosje (zie foto *Rosa* 'Marie Liesa'). Al is het jammer dat de nachtvlinders en hun rupsen zich niet gauw laten zien, heel erg is dat niet omdat de rozen zelf al zoveel moois te bieden hebben. En als u ze combineert met vlinderlokkende planten, komen er vast nog enkele dagvlinders voorbij fladderen. Uw tuin kan zo een oase worden voor u én voor de dag- en nachtvlinders. Natuurlijk zijn er ook andere dieren die ervan profiteren. Sommige rozen worden bezocht door kleine vogels die de luizen eraf snoepen en soms een rupsje meepikken. Ook bijen en hommels zijn blij met halfgevulde of enkelvoudige rozenbloemen.

De groene variant van de kleine voorjaarsuil 'verbergt' zich op *Rosa* 'Marie Liesa'. De ware grootte van de bloem is ongeveer 2,5 cm.

Marie Liesa haast geen stekels. Omdat deze roos ook laag veel bloemen heeft, is ze mooi te combineren met halfhoge vaste planten. Donkerrode kleuren passen goed bij het felle roze, bijvoorbeeld de bordeauxrode beemdkroon *Knautia macedonica* waar echter zelden een vlinder op afkomt, of de eenjarige *Scabiosa atropurpurea* (duifkruid). Een zachtroze flox en de lilaroze aster Barr's Pink completeren het geheel. Zowel *Rosa* 'Marie Liesa' als *Rosa* 'Goldfinch' bloeit ook nog op armere zandgrond, hoewel mest en compost altijd gewaardeerd worden.

Als u rozen combineert met floxen heeft u kans op meeldauw, omdat beide planten daar gevoelig voor zijn. Om meeldauw te voorkomen, is het van belang dat de planten genoeg verse lucht krijgen en dus op een open plek staan. Ook voldoende vocht is essentieel.

Als u een roos gaat uitzoeken, is het een idee om te kijken naar de stekels die eraan zitten. Bij rozen is 'stekel' de echte naam van wat we vaak 'doorn' noemen. Eigenlijk zou de hoofdrolspeelster van het bekende sprookje dus Stekelroosje moeten heten. De stekels vormen wellicht een barrière voor de rupsen op hun weg naar beneden, als ze in de aarde willen gaan verpoppen. Een roos met enkele grote stekels, waar de rups tussendoor kan kruipen, lijkt

Welmoed Huisman

 Kamperfoelie *Lonicera perelymenum* 'Belgica'.

beter dan een roos vol met kleine stekeltjes. *Rugosa*- en *Pimpinellifolia*-hybriden zouden wat dat betreft een probleem kunnen vormen. Maar misschien hebben rupsen wel een heel slimme manier bedacht om over stekels heen te klimmen!

Dit is een ingekorte versie. Het hele artikel is te vinden op www.robinia-tuin.nl

Overzicht van de combinaties	
Rosa 'Immensee' (lage witte klimroos, h150-200, doorbloeiend)	
- <i>Geranium</i> 'Rozanne' (ooievaarsbek, blauwe bloem met wit hart, h50, bl 7-10) φΔ F	
- <i>Centranthus ruber albus</i> (valeriaan, witte bloemscherm, h60, bl 6-8) φΔ F	
- <i>Hesperis matronalis</i> (damastbloem, lila bloem, h70, bl 5-6) φ φ Δ F	
- <i>Phlox</i> 'David' (flox, witte bloem, h100, bl 7-9) φΔ F	
Rosa 'Marie Liesa' (lage dieproze klimroos met wit hart, h200-250, eenmalig bloeiend, kleine botteltjes)	
- <i>Phlox</i> 'Rosa Pastell' (flox, roze bloem met wit oog, h90, bl 6-7) φΔ F	
- <i>Scabiosa atropurpurea</i> (duifkruid, bordeauxrode bloem, h65, bl 7-10) φΔ F	
- <i>Aster novae-angliae</i> 'Barr's Pink' (lila roze aster, h130, bl 8-10) φΔ F	
Rosa 'Goldfinch' (klimroos, zachtgeel tot wit verbloeiende halfgevlude geurende bloemen, h350, oranje botteltjes)	
- <i>Lonicera perelymenum</i> 'Belgica' (kamperfoelie, rozerood met geel, h600, bl 6-7,9) Δ F	
- <i>Molinia caerulea</i> 'Heidebraut' (pijpenstrootje, h120, bl8-10) φ Δ	
- <i>Verbena bonariensis</i> (paarse bloemschermpjes op lange stelen, h140, bl 7-9) φΔ F	
Rosa 'Rhapsody in Blue' (blauwpaarse trosroos, verbloeit grijs, h100-120, doorbloeiend)	
- <i>Aster novae-angliae</i> 'Alma Pötschke' (herfstaster, fel rozerode bloem, h100, bl 8-10) φΔ F	
- <i>Nepeta x faasseni</i> 'Walker's Low' (kattenkruid, lila bloem, h65, bl 6-9) φΔ F	
- <i>Phlox</i> 'Bright Eyes' (Flox, lichtroze met karmijn oog, h80, bl 7-8) φΔ F	
- <i>Salvia nemerosa</i> 'Amethyst' (salie, paarsroze bloeiaar, h70-80, bl 6-8) φ Δ F	
- <i>Scabiosa columbaria</i> 'Pink Mist' (duifkruid, roze bloem, h35, bl 7-9) φΔ F	
Symbolen :	
φ = waardplant dagvlinder	F = nectarplant zweefvliegen/bijen/etc. = potentiële prooien voor libellen
Δ = waardplant nachtvlinder	h80 = plant is 80 cm hoog
φ = nectarplant dagvlinder	bl 7-9 = plant bloeit van maand 7 tot in maand 9 (juli tot in september)
Δ = nectarplant nachtvlinder	

Welmoed Huisman

Rosa 'Marie Liesa'